

Eltűnhet a dughagymás vörös?

A piac nem értékeli

A szakemberek szerint már csak arra van idő, hogy megkeressék a meglévő fajták közül azt, amelyik ezen az éghajlaton is szép eredményt hoz. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Az utolsó tíz-tizenöt évben romlott a makói hagyma minősége. Az is probléma, hogy a talaj termőképessége szintén gyengült, így a korábbinál szűkösebb termésnek is csak egy része alkalmas a kivitelre. Ráadásul az önköltség – a benzin, a vegyszer, a munkaerő ára – megnőtt, miközben a nyugati piacon ezt a többletet az árban nem sikerül érvényesíteni.

Röviden így összegezhető a hagymafelvásárlással és -termeléssel foglalkozó *Mágori Józsefné* véleménye arról, miért romlottak a makói hagymások pozíciói. Mindehhez járul az a körülmény, hogy a nyugati piac már nem díjazza az állékony hagymát. Manapság az elvárás a nagy méretű, szép küllemű hagyma. Nem számít, meddig áll el, hiszen Szíriától Kínáig ma már a világon mindenütt termelik, így az év minden szakában hozzájuthat a vásárló frissen, olcsón. Mindez

azt is jelentheti, hogy a dughagymás makói vörösnek befelegett.

Ezt a véleményt az értékesítési adatok is alátámasztják: a fajta a nyugati piacról lényegében kiszorult, csupán a hazai feldolgozóipar igényli még, no meg a feketekereskedelem – kis tételben, nyomott áron. Ezért foglalkoznak vele mind kevesebben. Igaz, a Hagyma Terméktanács kezdeményezésére az állam támogatja a dughagymás vöröshagymát, ám így is csak a szárítóüzemeknek kell, az uniós export szinte reménytelen. Most a megmaradt áttelelő hagyma miatt a belföldi piacon is nehéz eladni.

Nem sokkal jobb az idén a fokhagyma kilátásai sem. A jó termés elsősorban a nagy mennyiségű kora nyári csapadék miatt marad el. Makón a lakosság zöme évszázadokra visszamenően a hagymából élt, így most óriási a gond. *Mágori Józsefné*

szerint a kiút a nyugati igényeknek megfelelő, új fajták bevezetése lehet, ám a termelők nehezen váltanak, ráadásul az infrastruktúra, a géppark komoly fejlesztése nélkül így is versenyképtelen lesz a makói hagymás, mondjuk a spanyollal szemben.

Mindezzel *Dán János* parlamenti képviselő is egyetért. A honatyja a minap a felvásárlótelepen elmondta, tisztában volt azzal, hogy a Makón termesztett hagymafajták már nemigen versenyképesek külföldön – ám az elmúlt időszakban a fajtafenntartásra, nemesítésre nem sok figyelmet fordítottak nálunk, így érthető, hogy nem sikerült alkalmazkodni az új igényekhez. Mint mondta, ezért tett meg mindent a makói hagymakutató megmentéséért, ami végül is az agrártárca közreműködésével sikerült. Félő viszont, hogy az akció elkésett. A fajtanemesítés évtizedes le-

maradását nehéz behozni, és a makói hagymások már így is a huszonnegyedik óra utolsó perceiben járnak.

Mint néhány hete beszámoltunk róla, a Vásárhelyi utcai kutatóbázison valóban új lendületet kapott a tudományos tevékenység, miután a makói intézmény a Zöld-ségtermesztési Kutatóintézetől visszakérült a szegedi székhelyű Gabonakutató Kht.-hoz, a szakemberek egy része szerint azonban már csak arra van idő, hogy meg-honosítsák nálunk a most keresett fajták közül azokat, amelyek ezt az éghajlatot, ezt a talajt elviselik. Ám ez sem olcsó vállalkozás, állami támogatás kellene hozzá. *Dán János* képviselő szerint a fejlődéshez – és ezt agrár-programjában is leírta – szakmai segítséget adhatna az állam egy, a falugazdász-hálózathoz hasonló szervezettel, és a támogatási rendszert is át kellene alakítani.

Szabó Imre

Szabadiskola

Munkatársunktól

Az idén közel ötven résztvevőre számítanak a 36. mártélyi képzőművészeti szabadiskola szervezői. A vendégek szombattól folyamatosan érkeznek. A szakmai munkát – szabadon választott csoportokban – három művész, *Fodor József, Holter László*, illetve *Neuberger István* irányítja. Az ő vezetésükkel ismerkednek meg a tanítványok többek között a Tisza sajátosságával, formavilágával. Természetesen lesznek fakultatív programok is: zene, irodalom, számítógépes grafikák készítése. A jövő héten egy könnyűzenei koncert, illetve egy irodalmi est is lesz. A kéthetes munka eredményét augusztusban tekintheti meg a közönség a vásárhelyi Tornyai János Múzeumban. A kiállítást augusztus 10-én, pénteken, 16 órakor nyitják meg az érdeklődők előtt.

A csongrádi nemzetközi alkotótábor zárókiállítás

Plein Air 2001 - Szegeden

Munkatársunktól

A Csongrád Galériában befejeződik július 27-én, pénteken a kollektív tárlat, melyet a képzőművészek magukkal hozott munkáiból rendeztek, s ugyanakkor Szegeden, pénteken este 7 órakor az egyetem Dugonics téri aulájában a tizenegyedik Plein Air csongrádi nemzetközi alkotótáborban készült alkotások kerülnek a közönség elé.

Az *Aranyi Sándor, Volker Beyer, Ceren Bulut, Dudás Sándor, Miguel Epes, Pawel Frej, Krzysztof Koncewicz, Barbara Kufta, Lázár Pál, Molnár Mihály, Anna Morlinghaus, Nagy Gábor, Nádas Alexandra, H. Yakup Öztuna, Popovics Lőrinc, Mirona Subran, Sejben Lajos, Simor Márton és Szakács Béla* munkáiból rendezett szegedi tárlatot *dr. Trogmayr Ottó, Széchenyi-díjas* múzeológus nyitja meg. Az eseményen közreműködik a *Travelin Brothers – Rakovits István és Kerekes Ákos* (gitár, ének).

A Plein Air zárókiállítás augusztus 15-éig tekinthető meg.

Modern kempingezők – a Balaton helyett Szegeden

Sátor és lakóautó

Biztosan mindenki emlékszik még fiatalok sátoros, kempinges kirándulásaira. Nos, a modern kempingezőt már nem az Epmak hátsákról és a barna hálósákról lehet felismerni. A Partfürdő Campingben tett körutunk során kiderült: a kempingek slágere a lakókocsi és az apartman.

Ahogy például a Balatonnál, Szegeden is a külföldi vendégek vannak túlsúlyban. Főként németekkel, akik kitűnően példázák a modern kor nyaralási szokásait. Általában egy-két hétre jönnek hozzánk, lakókocsiaikkal sokszor átszelik az országot, és a végcél rendszerint a Hungaroring. Lakóautóikban tévé, video, hifitorony, azaz kényelmükről egy pillanatra sem mondanak le. Ahogy megérkeznek, kényelmes és tágas előteret építenek „házukhoz”, kipakolják a kempingfotelekat, -asztalokat.

Akadnak persze más-más barátaival Lipcséből jött – kifejezetten Szegedet kereste. Azt mondja, sokat hallott már a városról, és most látja, hogy tényleg szép. A kemping is tetszik neki, főleg, hogy van medence. A német fiú szerint sátorozni (lakó-kocsizni) sokkal jobb, mint szállodákban éjszakaizni.

A parton sétálva találkoztunk a Partfürdő vezetőjével. *Lakó Gábor* szerint az utóbbi hetek eszései csak a fűnek tettek jót, a forgalomnak nem. Az apartmanokban lakókat nem zavarja az eső, de a sátorozók könnyen lemondanak szenvedélyükről, ha borús az ég.

Néhány percnyi kutatás után azért magyar kempingezőkkel is találkozunk. A Horacsek család hajnalban indult Mosonmagyaróvárról a Balatonra, végül Szegeden olyan rossz időt mondtak a Balatonnál, hogy inkább továbbjöttünk egy kicsit” –

meséli *Horacsek Lajos*. A családfő és felesége szerint sem azért járkák sátorral az országot, mert nincs pénzük szállodai szobára. A feleség azt mondja: „Otthon szép kertes házban lakunk. Ha az ember nyaralni megy, mást akar kapni, mint az év többi napján.”

Veres Csilla, a Tisza-parti kempinget is üzemeltető Szegedi Fürdő és Hőforrás Vállalat munkatársa szerint az utóbbi években az emberek nagy része már nem a sátorhelyeket keresi, hanem lakókocsival jön, vagy faházakban száll meg. Nálunk, mondja iskolai csoportok, baráti társaságok szoktak házakat bérelni, a nyugati, gazdagabb turistáknak más igényeik vannak. Ők lakókocsikban magukkal hozzák kényelmüket. A németeknek, hollandoknak inkább a szép környezettel és a színvonalas kiszolgálással tudunk kedvet csinálni a kempingezéshez.

Csik Gergely

Horacsekék a Balatonra indultak, Szegeden kötöttek ki. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Új módszerek a mezőgazdaságban

Műtrágya helyett baktérium?

Gazdasági haszonnövények nitrogénellátásának fokozására és növekedésük serkentésére dolgoznak ki új módszereket hazai kutatók a Szegedi Biológiai Központ Genetikai Intézetének irányításával. A kutatáshoz a Széchenyi-terv egyik programjában 292 millió forintot nyertek a szakemberek.

Az MTA Szegedi Biológiai Központjának Genetikai Intézetében *dr. Dusha Ilona* a természetben előforduló egyik nitrogénkötő baktériumnak olyan változatát állította elő az utóbbi években, amely a lucerna gyökerén megtelepedve, az eddigieknél hatékonyabban köti meg a növények számára létfontosságú nitrogént. Bár a levegő 78 százaléka nitrogéngáz, a növények ezt nem tudják közvetlenül hasznosítani. Ha a talaj sem tartalmaz elegendő nitrogént, akkor a földben élő egyes baktériumok segíthetnek a növénynek ab-

ban, hogy hozzájusson ehhez az alapvető kémiai elemhez. A parányi élőlények egyik csoportja – ide tartozik az SZBK-ban kifejlesztett rhizobium – a növény gyökerén keletkező gümőkben a levegő nitrogénjét ammóniává alakítja a növény számára. Az SZBK munkatársai már harminc éve foglalkoznak ennek a szimbiózisnak nevezett kapcsolatnak a vizsgálatával.

A nitrogénkötő baktériumok másik csoportja, például az azospirillum, a növény sejt közötti járataiban él, s a nitrogén megkötése mellett olyan fitohormonokat termel, amelyek befolyásolják a növények növekedését. Az úgynevezett asszociatív nitrogénkötő baktériumok olyan egyszerű növényekkel hoznak létre kapcsolatot, mint a kukorica, a búza vagy a rizs.

– Ha nitrogénszegény talajba ültetünk például kukoricát, a növény ott fejlődik jobban, ahol nitrogénkötő baktériumok is élnek – magyarázza az elmélet szem-

mel látható gyakorlati érvényesülését *Dusha Ilona*. A nitrogénszegény földek feljavítására a második világháború utáni intenzív mezőgazdálkodás korában műtrágyát alkalmaztak, amelynek következtében jelentősen megnőtt a terméshozam. A nitrogén műtrágya előállítás azonban rendkívül költségesnek bizonyult, ráadásul a környezetet is szennyezte azzal, hogy jó része az esővízzel beszivárgott a talajba és az ivóvízkészletbe. Ma kormányrendelet írja elő, mennyi nitrogént lehet kijuttatni egy hektár földre. A gazdák azonban a drága műtrágyát már nem képesek megfizetni.

Hazai kutatók – köztük az SZBK munkatársai – most a nitrogén műtrágya részben helyettesítő eljárások kifejlesztésén dolgoznak. Egyrészt olyan baktériumtörzseket kívánnak kitenyészteni, amelyek az eddig ismerteknél jobb nitrogénkötő kapacitással rendelkeznek. Ezzel ugyanis serkentetik a gazdaságilag hasz-

nos növények növekedését. Ehhez azonban azt a módszert is ki kell dolgozni, amellyel a baktériumokat kijuttatják a termőföldekre. Ennek egyik módja, hogy baktériumot tartalmazó folyadékkal permetezik a növényeket. Ennél hatékonyabb és olcsóbb megoldásnak tűnik, ha a szilárd hordozanyaghoz „kötött” baktériumokat a vetőmaggal együtt, vagy komposztal juttatják a földbe.

Az újabb módszerekkel a szakemberek szerint több százmillió forintot lehetne megtakarítani, ha az eljárást a kukoricaföldeknek akár csak egyharmadán is alkalmaznák. Ehhez hozzájárul még a környezetszennyezés kivédéséből származó haszon. A kutatásban összesen nyolc tudóscsoport, illetve gazdasági társaság vesz részt, amelyek összesen 292 millió forint állami támogatást nyertek a vizsgálatokra a Széchenyi-terv Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programján.

Hegedűs Szabolcs

Régi zongoristák

Apropó, az Anna-bál

A Régi zongoristák klubja következő összejövetelét ma este 7 órától tartja Szegeden, a Forrás Hotelban. Az Anna-bál apropóján rendezett ingyenes klubesten hangszerhez ül *Arany János, Lévy Endre, Mózes János, Polgár Gyula és Veress László*, dobon *Várnai Szilárd* kísér majd.

IGÉNYES NYOMDAI SZOLGÁLTATÁS: 62/466-847

DM

Magyar tulajdonú külföldi lapkiadó vállalat pályázatot hirdet

FŐSZERKESZTŐI munkakör betöltésére szegedi/szabadkai munkahelyre.

Pályázati feltételek:

- 22-40 év közötti életkor • újságírói szakmai tapasztalat • kiválóan kommunikáló dinamikus személyiség • angol nyelv kiváló ismerete és használatának képessége • teljesítményarányos fizetési és prémiumrendszer vállalása.

Pályázat elbírálásánál előnyt jelent:

- szerb és/vagy további idegen nyelv ismerete • szakmai tapasztalat a bulvár-, TV-magazinok és/vagy női újságok területén • bármely területen szerzett vezetői tapasztalat

A részletes szakmai önéletrajzot tartalmazó pályázatot (amelynek bizalmas kezelését garantáljuk) a hirdetés megjelenését követő 8 napon belül kérjük eljuttatni a következő címek valamelyikére:

- Pannoncom Média, 6713 Szeged, Pf.: 191.
- Iranyar@mail.tiszanet.hu

Bővebb információ:

munkanap 12-16 óráig, 20/98-03-831, Póczik Dezső.